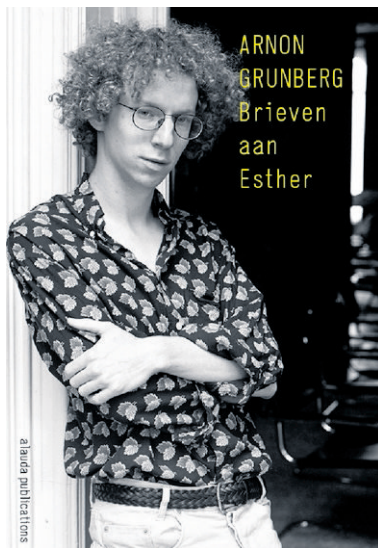

Als je niet wilt kwetsen, moet je non worden

Toen niemand nog wist wie hij was, schreef Arnon Grunberg brieven aan een jonge dichteres, die nu zijn uitgegeven. Ze bieden goed zicht op de schrijver-in-wording.

‘Brieven aan Esther’ is niet de eerste verzameling brieven van Arnon Grunberg. In 2007 verscheen ‘Omdat ik u bekeer’. Die openbare brieven, gericht aan moeder, zus, ex-vriendinnen, publieke personen als Balkenende en Fortuyn en collega-schrijvers als Van der Heijden en Nooteboom, waren eenrichtingsverkeer. Ze creëerden tumult, omdat de schrijver zich erin liet kennen als iemand die van het schofferen hogere kunst maakte. De polemiek met A.F. Th. van der Heijden over diens roman ‘Mim’ liep eerder al zover uit de hand dat er bij de uitreiking van de AKO-prijs 2007, waarvoor beiden genomineerd waren, in twee verschillende kamers gedineerd moest worden. Vormgeefster Esther Krop ontmoette Arnon Grunberg toen hij nog niet de beroemde schrijver was, en zij een piepjonge dichteres (achttien jaar) met hoge aspiraties. In 1992 en 1993 sturen ze brieven naar elkaar, als zij in Enschede studeert aan de kunstacademie en hij in Amsterdam werkt aan zijn debuut ‘Blauwe maandagen’. In dat jaar richt Grun-

Gaandeweg wordt Grunberg gemener, wordt hij de schrijver die hij graag wil zijn

berg uitgeverij Kasimir op, en stopt Krop met dichten. Krops brieven zijn niet bewaard gebleven. De bundel (bundeltje eigenlijk) bestaat uit de zeventien brieven van Grunberg, plus een voorwoord van de schrijver en een gedicht (‘De dood zal mijn moeder zijn’).

In het voorwoord meldt Grunberg dat zijn eerste reactie op het verzoek van Krop om bij haar nieuwe, eigen uitgeverij zijn brieven te publiceren, afwerend was. Later stemde hij toch in: “Als zij twintig jaar na dato een slaatje wil slaan uit die brieven kan ik daar wel een sardonisch plezier aan beleven.” Waarmee niet gezegd is dat de schrijver bij het doornemen van de correspondentie erg onder de indruk was van zijn vroegere zelf. De brieven deden hem beseffen ‘dat ik het verleden mooier en onschuldiger voorstelde dan het in werkelijkheid misschien was geweest’. De paradox is dat de Grunberg van nu zich vermoedelijk vooral schaamt voor het masker van wellieëndheid dat de jonge Grunberg in de brieven eerst nog opzet. Op 30 juli 1992 prijst hij Krop om haar streven naar zuiverheid. Zijn geloof in het schrijven is ambivalent, schrijft hij. Zijn drijfveer is woede: “Mijn schrijven [is] op zijn best het precieze en ware verslag van een vernietiging, van een zelfvernietiging.” Grunberg wil beroemd worden. Er moet voor zijn dood een toneelstuk van hem zijn opgevoerd. Gaandeweg komt er meer venijn. In een brief blijft hij als een mantra maar herhalen dat Krop ervoor moet waken geen Tom van Deel te worden (‘Tom van Deel wordt bloedgeil van filosofie in gedichten’). Later re-

ageert hij geïrriteerder: “Ik weet dat verwende, begaafde, overgevoelige, hypersensitieve meisjes die kunst willen maken het moeilijk hebben in deze wereld.” Het idealisme van Krop vindt weinig weerklank: “Als je geen mens wilt kwetsen moet je non worden. Of filosofe. Dat kan ook nog.” Het loopt niet goed af. De brieven stoppen, het contact vervliegt. Tot 2009, als het op zijn grunbergiaans hersteld wordt: uit economische motieven (zegt hij tenminste).

Je zou kunnen zeggen dat deze brieven Grunbergs wording tot de latere, gemener schrijver reflecteren, maar dat is iets te veel eer. Het zit erin, maar niet heel intens. Grunberg zelf heeft het in zijn voorwoord over een tentoonstelling van ‘de inhoud van zijn keukenkastjes’. Dat is dan weer te weinig eer. Echt intiem wordt het niet, maar als het ruwe materiaal van de schrijver is deze bundel zeker interessant. De toon zet zich vast, de vorm moet worden vervolmaakt. “Een beminde schrijver is een verdachte schrijver”, schrijft hij in ‘Omdat ik U bekeer’. In ‘Brieven aan Esther’ zie je hem in slow motion ten strijde trekken.

Arnon Grunberg: Brieven aan Esther. Alanda Publications, Amsterdam. ISBN 9789081531450; 83 blz. € 7,50. Facsimile, eenmalige publicatie (200 ex) ISBN 9789081531467; € 20